

демографических и других особенностей; привести в соответствие с основными целями компетентного подхода образовательные стандарты на всех ступенях начального, среднего и высшего профессионального музыкального образования; поручить научно-методическим объединениям при ведущих профильных учреждениях высшего образования осуществлять координацию обучения на трех уровнях (ДМШ–УССО–УВО); обратить особое внимание на проведение мастер-классов, консультаций лучших белорусских и зарубежных преподавателей, артистов и музыкантов для различного уровня обучающихся в ДМШИ, УССО и УВО; оказывать всесторонние меры по поддержке талантливой молодежи.

Список литературы:

1. Ануфриева, Н. Инновационные процессы в музыкальном образовании: социокультурный аспект / Н. Ануфриева ; изд. 2-е перераб. и доп. – М. : Изд-во РГСУ, 2011. – 200 с.
2. Зимняя, И. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34–32.
3. Смирнова, И. Интеграционные связи в подготовке специалистов высшей квалификации по специальности: 17 03 01 «Искусство эстрады» / И. Смирнова // Культура ва ўмовах глабалізацыі : матэр. навук. канф. (г. Мінск, 25–26 ліст. 2009 г.) / Беларус. дзярж. ун-т культуры і мастацтваў. – Мінск : БДУКМ, 2010. – С. 115–122.
4. Татур, Ю. Компетентность в структуре модели качества подготовки специалиста / Ю. Татур // Высшее образование сегодня. – 2004. – №3. – С. 38–45.

Mikita Khalkou

**КАРНЯВЫ МУЗЫЧНЫ КАЛАРЫТ У XXI
СТАГОДДЗІ**

Mikita Khalkou

ROOT MUSIC COLORING AT THE XXI CENTURY

У дадзеным артыкуле аналізуецца адметнасць аўтэнтычнай фальклорнай музыкі беларусаў XIX стагоддзя і яе прысутнасць у сістэме адукацыі Беларусі XXI стагоддзя.

This article analyzes the features of authentic folk music of Belarusians of the 19th century and its presence in the education system of Belarus in the XXI century.

Музычная культура з'яўляецца важнай часткай самавызначэння кожнага народа. Пэўны шэраг адметнасцей стварае музычны каларыт (музычны стэрэатып) кожнага народа. Паводле гэтага стэрэатыпу чалавек можа вызначыць, музыку якога рэгіён ён зараз слухае (напрыклад, выявіць: карпацкая музыка ці балгарская). Музыканы каларыт складаецца: з асобы музыкі (псіхалагічны партрэт), яго музычнага інструмента, рэпертуару, асаблівасцяў выканальніцтва і г. д. Захаванне сваёй этнічнай музычнай традыцыі падтрымлівае яднанне новых генерацый з карнявой культурай і, у глабальным сэнсе, здольна стымуляваць асобныя галіны турызму, які на дадзены момант з'яўляецца перспектыўным сродкам эканамічнага прыбытку краін сусвету. Напрыклад, згодна дадзеным за 2017 год, рэйтынг заробкаў краін-лідэраў паводле турыстычнага патоку складаўся наступным чынам: першае месца займае ЗША, з прыбыткамі ад турызму 211 мільярдаў даляраў; другое месца займае Іспанія з 68 мільярдамі даляраў; трэцяе – Францыя з заробкам у 61 мільярд даляраў [1]. Беларусь падзяляецца на 6 рэгіёнаў, кожны з якіх мае свае музычныя адметнасці, якія захаваліся да сёняшніх дзён. Нягледзячы на гэта, калі звярнуцца да пісьмовых крыніц XIX стагоддзя, можна зрабіць высновы, што музычная культура, яе разнастайнасць, сваеасабліваць і карнявы інструментарый дэградавалі пад ўплывам розных фактараў.

Капельны строй музыкаў XIX стагоддзя быў заснаваны на функцыях «Траістай музыкі»: мелодыя, гармонія, бас. У склад «траістай музыкі» маглі ўваходзіць скрыпка, кларнет, цымбалы, басэля, труба, вясельны барабан, бубен і разнастайныя варыянты ансамбляў з іх. Каштоўная інфармацыя аб адносінах да музычных інструментаў, сімвалізм і музыку ёсць у мастацкай творчасці паэтаў, пісьменнікаў, грамадскіх дзеячаў і этнографіаў. Даследчыкі XIX і XX стагоддзя фіксуюць прысутнасць разнастайнага інструментарыя і пэўнага каларыту гэтага часу. Часцей за ўсё ўзгадваюцца дуда, колавая ліра, цымбалы, пра іх пішуць: Н. Анімелле, А. Кіркор, Е. Раманаў, А. Рыпінскі, М. Фіндэйзен, П. Шэйн і іншыя. Таксама існуюць бібліяграфічныя крыніцы, якія апісваюць бытаванне скрыпак, дудак, чаротаў, жалеек, басэлей, барабанаў розных тыпаў, бубнаў, бразготак і г. д.

У музычным лексіконе народных музыкаў XX стагоддзя існавала тэрміналогія характэрызавання гукаідэалу: «цяперашняя музыка», «наша музыка», «свая музыка». Народная музычная культура на працягу стагоддзяў захоўвала старыя традыцыі і абнаўлялася новымі музычнымі інструментамі, новай манерай выканання, але ўсе трансфармавалася згодна музычнаму каларыту кожнай мясцовасці.

Разгляд з ім сучасны стан выкарыстання музычных інструментаў пад час адукацыі новых пакаленняў (выкарыстоўваецца інфармацыя, змешчаная ў вольным доступе на персанальных сайтах музычных школ горада Мінска). Набор праводзіцца па музычных спецыяльнасцях: фартэпіяна, акадэмічная скрыпка, вяланчэль, флейта (блок-флейта), кларнет, саксафон, труба, трамбон, габой, ударныя інструменты, баян, акардэон, гітара, электрагітара, бас-гітара, акадэмічныя цымбалы, домра, мандаліна, вяланчэль, балалайка.

Адукацыя адбываецца па акадэмічных нормах. Акадэмічная школа ва ўсіх краінах мае падобныя рысы і каноны. Можна зрабіць выснову, што такім чынам перадаецца выключна каларыт акадэмічнай школы, што значна абмяняе музычную разнастайнасць.

Акрамя акадэмічнай школы ў сучасным выхаванні існуюць аўтарскія нестандартныя праграмы педагогаў-энтузіястаў, якія працуюць на базах цэнтраў дадатковай адукацыі па ўсёй краіне.

Музычнае паўсядзённае асяроддзе ствараюць папулярныя музычныя гурты, якія арганічна дадаюць у свае кампазіцыі ўнікальны музычны каларыт беларускага народа: «Shuma» (сугучча сучасных стыляў электроннай музыкі і архаічных жаночых спеваў), «Рава» (трансфармацыя дударскай музыкі і народных тэкстаў), «Вурай» (пераасэнсаванне палескіх спеваў, пошук прыроднага сугучча прасторы), ветэраны беларускага фолку гурт «Троіца» (інтэгрэтыя сусветных этнічных матываў, міксавання з беларускай этнічнай традыцыяй), «Ветах» (пост-фальклорная дударская традыцыя) і іншыя.

Даволі складана трапіць у асяроддзе, якое будзе выходзіць і навучыць атрымліваць асалоду ад традыцыйнай музыкі. Калі прааналізаваць біяграфію музыкаў (з прыведзеных калектываў), яны мэтанакіравана ішлі да такога тыпу музыкі, займаліся самаадукацыяй, сінтэзавалі традыцыі і зараз ідуць гэтым шляхам, каб перадаць сваю зацікаўленасць новым генерацыям.

Спіс літаратуры:

1. Статистика доходов стран от въездного туризма. Сколько заработала Беларусь? // Туристический портал Туризм и Отдых [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.tio.by/info/articles/statistika_dokhodov_stran_ot_vezdnogo_turizm_skolko_zarabotala_bielarus/. – Дата доступа : 21.03.2019.
2. Скоробагатчанка, А. Инструментознаўства : вучэбны дапаможнік / А. Скоробагатчанка. – Мазыр : Выдавецкі дом Белы Вецер, 2000. – 172 с. : іл., ноты.